

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

දේශීය ණය සහ සංවර්ධන අරමුදලේ 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, ස්කන්ධය වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරු ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්වලින් සමන්විත 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ සහ 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර අරමුදලේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට අරමුදලේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවල අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මා මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් තත්ත්වගණනය කළ මතයක් පල කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, අරමුදල අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය අරමුදල ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා අරමුදලේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීම ද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

අරමුදලේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශවය විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, අරමුදලේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණකගේ වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතික වීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑම විටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසු බවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රභල වන්නේ ඒවා දුස්සංඛ්‍යායෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන් වේතනාත්මක මහභූරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මහභූරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති වල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් අරමුදලේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා අරමුදලේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම්වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතු වේ. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගණුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශන සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකි තාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කල අරමුදලේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පටිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා

ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;

- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ අරමුදලේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව අරමුදල ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් පිරිමැසුම්දායීව, කාර්යක්ෂමව සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වර්තාකරණ ප්‍රමිත 07 අනුව භාතිකරණ අලාභයක් සිදුවී ඇති බව නිශ්චය කිරීමට යොදාගත් නිර්ණායක මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ හෙළිදරව් කළයුතු වුවද රු.1,354,421,556 ක් වූ කේවල ශේෂ ණය භාතිකරණය සඳහා යොදාගත් නිර්ණායක මොනවාද යන්න මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.	රුපියල් මිලියන 10ට වැඩි කේවල ණය ශේෂවල භාතිකරණ ප්‍රතිශතය සියයට 67.76 ලෙස කළමනාකාරීත්වය විසින් කොමසාරිස් මණ්ඩල පත්‍රිකා අංක BP/OTH/47/2025 යටතේ තීරණය කර ඇත. කේවල ණය නැවත අයකරගැනීමට ඇති හැකියාව හා කොපමණ කාලයක් ඒ සඳහා වැයවේ ද යන්න සලකා බලමින් මෙම ප්‍රතිශතය කළමනාකාරීත්වය විසින් තීරණය කර ඇත.	ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතවලින් නියම කර ඇති ආකාරයට භාතිකරණ අලාභ නිශ්චය කිරීමට යොදාගත් නිර්ණායක හෙළිදරව් කළ යුතුය
(ආ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 24 ප්‍රකාරව ප්‍රධාන කළමනාකරණ පිරිසෙහි පාරිශ්‍රමිකය මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ සම්බන්ධිත පාර්ශව ගනුදෙනු යටතේ හෙළිදරව් කළ යුතු වුවද සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ආයතනයේ අධ්‍යක්ෂවරයා වෙත ගෙවන ලද රු. 2,476,950 ක් වූ ප්‍රතිලාභ පිළිබඳව මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.	එකඟ වේ. ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 24 අනුව ක්‍රියා කරනු ලැබේ.	ප්‍රධාන කළමනාකරණ පිරිසෙහි පාරිශ්‍රමික මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කළ යුතුයි.

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) වැලිගම නගර සභාවේ ණය වාරික නිවැරදිව ගණනය නොකිරීම හේතුවෙන් ඊට අදාළව 2010 වර්ෂයේ සිට ආයතනයට අයවිය යුතු රු.11,665,308 ක ණය පොළිය නිවැරදිව ගිණුම් ගත වී නොතිබුණි.	රු.11,665,308 ක ණය පොළිය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල නිවැරදිව ගිණුම්ගත වී නොමැති බව පිළිගනිමි. මෙම මුදල් අයකර ගැනීම සඳහා මේ වනවිට සභාව සමඟ කටයුතු කෙරේ.	අදාළ ණය පොළිය පොත්වල නිවැරදිව වාර්තා කළ යුතු අතර නොපමාව අයකර ගැනීමට ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.
(ආ) 2024 ඔක්තෝබර් 01 දින සිට 2025 සැප්තැම්බර් 30 දක්වා කාලපරිච්ඡේදය ආවරණය වන පරිදි රු.2,041,561 ක සේවක ජීවිත රක්ෂණ වාරිකයන් සඳහා 2025 ජනවාරි 10 දින ගෙවීම් කර තිබුණ ද, සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළ රු.510,390 ක රක්ෂණ වියදම උපවිත වියදම් ලෙස ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.	මෙම විගණන ඡේදයෙන් පෙන්වා ඇත්තේ 2024 දෙසැම්බර් 31 වන දිනට රක්ෂණ සමාගමට ගෙවීමට තිබූ මුදල, උපවිත වියදම් ලෙස ගිණුම්වල පෙන්වා නොමැති බවයි.	උපවිත පදනම මත අදාළ වියදම් හඳුනා ගෙන මූල්‍ය ප්‍රකාශ සකස් කළ යුතුය.
(ඇ) විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශයට අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ භානිකරණ අලාභය රු.64,720,996ක් ලෙස දක්වා තිබුණ ද, ආදායම් බදු ගණනය කිරීමේදී භානිකරණ අලාභය ලෙස රු.66,391,129 ක් ලෙස යොදා ගැනීම නිසා සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආදායම් බද්ද රු.501,040 ක් අඩුවෙන් ගණනය කර තිබුණි.	භානිකරණ ආදායම් බදු ගණනයේ දී භානිකරණ අලාභය ලෙස රු.66,391,129 වැරදීමකින් යොදාගෙන ඇති බවට එකඟ වෙමි.	ආදායම් බදු නිවැරදිව ගණනය කර ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ඈ) විලම්බිත බදු ගණනය කිරීමේදී දේපල පිරිසිදු හා උපකරණ සඳහා බදු පදනම ලෙස රු.3,692,574ක් අඩුවෙන් යොදා ගැනීමෙන් බදු වගකීම රු.670,247 ක් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.	පෙන්වා දී ඇති කරුණු සමඟ එකඟ වෙමි. මෙහි සඳහන් දේපල පිරිසිදු හා උපකරණ සඳහා බදු පදනම අපගේ ගණනයට අනුව රු.7,961,205 වේ.	-එම-
(ඉ) බදු ගණනයේදී ඉඩ දිය හැකි පෙර වර්ෂවල ගණනය කළ බදු අලාභය රු.28,523,417 වෙනුවට බදු සඳහා ගළපන ලද ලාභය වූ රු.120,953,238 ක් යොදා ගැනීම හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ ගෙවිය යුතු ආදායම් බදු රු.27,728,946 අඩුවෙන් ගණනය	පෙන්වා ඇති කරුණු සමඟ එකඟ වෙමි.	-එම-

කර තිබුණි. ඉදිරියට ගෙන එන ලද රු.92,429,821 ක බදු අලාභයක් සඳහා රු.27,728,946 ක විලම්බිත බදු වත්කමක් ගණනය කර තිබුණ ද, 2024 වර්ෂය සඳහා බදු අලාභයක් නොපවතින බැවින් විලම්බිත බදු වත්කමක් හඳුනාගත නොහැකිය.

(ඊ) මූල්‍ය ප්‍රකාශන සමඟ ලබා දුන් පෙන්වා ඇති කරුණු සමඟ -එම- උපලේඛන තුළ සමාලෝචිත එකඟ වෙමි.
වර්ෂයේ බදු වියදම රු.25,118,889 ක් ලෙස දක්වා තිබුණ ද, විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශයේ බදු වියදම රු.35,862,193 ක් ලෙස දක්වා තිබුණි. එමෙන්ම මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ සමාලෝචිත වර්ෂයේ බදු වගකීම ලෙස රු.40,692,797 ක් දක්වා තිබුණ ද ඊට අදාළ උපලේඛන තුළ බදු වගකීම ලෙස රු.61,670,684ක් දක්වා තිබුණි.

(උ) 2023 වර්ෂයේ දී රාජ්‍ය පරිපාලන ගිණුම් සකස් කරන අවස්ථාවේ වාහනයේ වටිනාකම පළාත් සභා හා පළාත් පාලන වාහනයේ වටිනාකම තක්සේරු තක්සේරු කර පොත්වල අමාත්‍යාංශයෙන් ආයතනයට ලැබී කර නොතිබුණු නිසා සටහනක් සටහන් කළ යුතුය. තිබුණු දැනට භාවිතා කරනු ලබන වගකීමේ වටිනාකම තක්සේරු කර සටහන් කළ යුතුය. වාහනයේ වටිනාකම තක්සේරු කර වාහන තක්සේරුව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා ආයතනයකට පවරා ඇති අතර නොතිබුණි. එම තක්සේරුව ලබා ගැනීමෙන් පසු ගිණුම්වලට ඇතුළත් කරනු ලැබේ.

1.5.3 නොසැසඳූ පාලන ගිණුම් හෝ වාර්තා

විෂයය	මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව වටිනාකම රු.	අනුරූපී වාර්තා අනුව වටිනාකම රු.	වෙනස රු.	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ණය හා අවිනිශ්චිත පොලී ශේෂයන්	1,899,658,029	1,869,924,288	29,733,741	එකඟ වේ. කේවල ණය ශේෂ හා ගිණුම් අතර වෙනස්කම්වලට හේතු සොයා බැලීමට බාහිර වෘත්තිකයෙකුට පවරා ඇති අතර ඒ අනුව මෙම වෙනස්කම් ගැලපීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගනිමි.	ලෙජරයේ දැක්වෙන තොරතුරු උපලේඛනවල තොරතුරු සමඟ සැසඳිය යුතුය.

(ආ) ලැබියයුතු ශේෂයන්	ණය 50,694,209	60,599,173 (ශේෂ තහවුරු ලිපි අනුව)	10,856,674	ණය ශේෂ තහවුරු ලිපි ඉදිරිපත් කළ කැස්බෑව, නුවරගම්පලාන, නැගෙනහිර තලාව, හිගුරක්ගොඩ සහ හාලිඇල යන සභාවල ණය ලෙජරයේ ශේෂ සමඟ නොසැසඳෙන බවට එකඟ වේ. මෙයින් කැස්බෑව, නුවරගම්පලාන සහ නැගෙනහිර තලාව යන සභාවල ශේෂ වෙනස් වීමට හේතු සොයාගෙන ඇති අතර ඉතිරි සභාවල ශේෂ වෙනසට හේතු සොයමින් පවතී. ඒ අනුව නිවැරදි කිරීමට සටහන් කරගෙන ඇත.	ණය ලෙජරයේ ශේෂ තහවුරු කරගත යුතු අතර වෙනස්කම් ඇතොත් සොයා බලා අවශ්‍ය ගැලපීම් කළ යුතුය.
----------------------	---------------	--------------------------------------	------------	---	---

1.6 ලැබිය යුතු ගිණුම්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
ණය සහ අත්තිකාරම් අයවීමේදී වර්ෂ 2018 – 2024 කාලයට අදාළව වැඩිපුර අයවී තිබුණු රු.4,363,534ක් 2024 දෙසැම්බර් 31 දක්වා නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	2018 වර්ෂයේ සිට ලැබී ඇති මුදල්, නිශ්චිතව හඳුනා නොගෙන අත්තිකාරම් ගිණුම්වලට සටහන් කර ඇත. අත්තිකාරම් ගිණුම්වල ඇති සමහර මුදල් ප්‍රමාණ පළාත් පාලන ආයතනය විසින් ණය මුදල පියවා අවසන් වූ පසු අප වෙත ලැබී ඇති වැඩිපුර මුදල් වේ. තවද 2025 වර්ෂයට අදාළව 2024 වර්ෂයේ ලැබී ඇති මුදල් ද මෙම ගිණුම්වලට සටහන් කර ඇත. එම මුදල් ජර්නල් සටහන් මගින් අදාළ ණයගැති ගිණුම්වලට මාරුකිරීම සිදු කරනු ලැබේ. 2025 වර්ෂයට අදාළ නොවන මුදල් මේ වන විට හඳුනාගෙන ඇති අතර අදාළ ජර්නල් සටහන් මගින් මාරු කිරීම හෝ අදාළ මුදල් අදාළ පළාත් පාලන ආයතනයට ආපසු යැවීමට ක්‍රියා කෙරේ.	ණය හා අත්තිකාරම් ආපසු අයකර ගැනීමේ දී වැඩිපුර අයකළ මුදල් නොපමාව නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

1.7 නීති රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආයතන සංග්‍රහයේ දෙවන වෙළුමේ XLVIII පරිච්ඡේදයේ 29: 1,2,3 ඡේදය	ආයතනයේ අධ්‍යක්ෂ තනතුරේ වැඩ බැලීමේ නිලධාරියෙකු වෙත 2015 හා 2016 වර්ෂවලදී ආයතන සංග්‍රහයේ VII පරිච්ඡේදයේ 12:5:4 වගන්තිය හා 12:8 වගන්තියට පටහැනිව හා 2008 ජූලි 28 දිනැති රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛ අංක පීර්ඩ්/5081 5 ඡේදය හා 2015 මැයි 25 දිනැති අංක පීර්ඩ් 1/2015 හි රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛයේ 3.7 ඡේදයට පටහැනිව එකතුව රු.1,244,905ක් වූ දීමනා ගෙවා තිබුණි. විගණනයේ පෙන්වා දීමෙන් පසුව 2023 ජූනි 02 දින ඉන් රු.901,556ක් ඔහු විසින් ආපසු ගෙවා තිබුණද විධිමත් විනය පරීක්ෂණයක් මෙතෙක් පවත්වා නොතිබුණි.	ඔබ විසින් දන්වා ඇති විගණන තොරතුරු නිවැරදි වන අතර අප ආයතනය විසින් පහත සඳහන් ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇත. විගණනය විසින් පෙන්වාදීමෙන් පසු මූලික පරීක්ෂණය කර ඉදිරිපත් කර ඇති වාර්තාවේ නිර්දේශයන් වනුයේ, එවැනි වැඩිපුර ගෙවීමක් කර ඇත්තේ නම් එය ආපසු අය කරගන්නා ලෙසට නිර්දේශ කරන බවයි. 2023 ජූනි 02 දින අදාළ ගණකාධිකාරීවරයා රු.901,550 ක මුදලක් ආපසු අප ආයතනය වෙත ගෙවා ඇත. 2023 දෙසැම්බර් 07 දින ඒ සඳහා අවශ්‍ය වන සියලු තොරතුරු රාජ්‍ය පරිපාලන අමාත්‍යාංශය හරහා රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව වෙත යොමු කර ඇත.	ආයතන සංග්‍රහයේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව අදාළ පාර්ශවයන්ට එරෙහිව විනය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.98,403,591ක ලාභයක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ ලාභය රු.57,579,949 ක විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.40,823,642 ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. සමාලෝචිත වර්ෂයේ වෙනත් මෙහෙයුම් ආදායම රු.53,786,332 කින් අඩුවන අතර හානිකරණ අලාභය ද රු.102,840,683කින් අඩුවීම මෙම වර්ධනයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාලෝචිත වර්ෂයේ පැවැත්වූ ණය ප්‍රදාන ලිපි ලබාදීමේ උත්සවය සඳහා රු.1,385,984 ක මුදලක් වැයකර තිබූ අතර පුවත්පත් වල දැන්වීම් පළ කිරීම සඳහා රු.942,307 ක් වැය කර තිබූ නමුත්, සහභාගිත්වය 100 දෙනෙකු පමණක්වී තිබුණි.	උත්සවය පැවති දින පුවත්පත් දැන්වීම් පළකිරීම මගින් අදහස් වූයේ මෙම ණය ප්‍රදාන ලබා ගන්නා ආයතන හැර අනෙකුත් පළාත් පාලන ආයතන දැනුවත් කර පළාත් පාලන ආයතන වල විදුලි වියදම අඩු කිරීම හා ජාතික වශයෙන් මුහුණ දී ඇති විදුලිය ප්‍රශ්නයට විසඳුම් ලබාදීම සඳහා වූ ව්‍යාපෘතිවලට සහන ණය මුදල් දීම සඳහා පෙළඹවීමයි. මීට අමතරව අරමුදලේ චක්‍රීය අරමුදල පුළුල් කිරීමට සහයක් ලබා ගැනීම ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව, ලෝක බැංකුව, කොයිකා, ජයිකා ආයතන ගෙන්වා ගෙන මූල්‍ය හා තාක්ෂණික සහායක් අපගේ වැඩසටහනට ලබා ගැනීමට බලාපොරොත්තු විය. ඒ අනුව එම සියලුම ආයතනවලට අප ආයතනය හා සම්බන්ධ වී කටයුතු කිරීම මගින් ධනාත්මක අදහසක් ලබාදීම සඳහා මෙම උත්සවය සංවිධානය කරන ලදී.	එලදායීව හා කාර්යක්ෂමව වියදම් කළමනාකරණය කළ යුතු අතර මෙවැනි උත්සව සඳහා සහභාගිත්වය උපරිම කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

3.2 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට හිඟව පැවති රු.මිලියන 176 ක ණය මුදලින් හා රු.මිලියන 143 ක් වූ ණය පොලියෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී අයකරගෙන තිබුණේ පිළිවෙලින් රු.මිලියන 82 ක් හා රු.මිලියන 57 ක් වූ අතර, සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී අයවිය යුතු රු.මිලියන 860 ක ණය මුදලින් හා රු.මිලියන 290 ක් වූ ණය පොලියෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී අයකරගෙන තිබුණේ පිළිවෙලින් රු.මිලියන 367 ක් හා රු.මිලියන 154 ක් විය. ඒ අනුව ණය හා පොලි අයකර ගැනීමේ ප්‍රගතිය සියයට 40 සිට 53 අතර අඩු මට්ටමක විය.	නිරීක්ෂණය හා එකඟ වෙමි. අනෙකුත් ව්‍යාපෘතීන් හි ණය අයවීම 2024 වර්ෂයේ දී ප්‍රශස්ත අගයක් පෙන්වුම් කළ ද, LLDF-MC හා LLDF-UC ව්‍යාපෘතීන් හි පවත්නා පහළ ණය අයවීමේ මට්ටම හේතුවෙන් සමස්ත ණය අයවීමේ අගය පහත් අගයක් ගෙන ඇත. පළාත් පාලන ආයතන සම්බන්ධයෙන් වන ණය අයකර ගැනීමේ දීර්ඝ කාලීන ගැටළු හේතුවෙන් මෙම ණය හා පොලි අයවීමේ ප්‍රතිශතයන් පිළිවෙලින් 43% හා 53% වැනි අවම අගයන් ගෙන ඇත. මෙම ණය නැවත අයකර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇති බැවින් ඉදිරියේදී මෙම අගයන් වඩා යහපත් මට්ටමකට ගෙන ඒමට කටයුතු කළ හැක.	වර්ෂයට අදාළව අයකර ගත යුතු ණය හා පොලි වාරික නිසි පරිදි අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

3.3 නිෂ්කාර්ය හෝ උෞන උපයෝජිත දේපල, පිරිසක හා උපකරණ

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2020 වර්ෂයේ ස්ථාපිත කරන ලද රු.2,938,000 ක් වූ මූල්‍ය කළමනාකරණ, ණය කළමනාකරණ හා පොදු මොඩියුල පද්ධතිය සමාලෝචිත වර්ෂය වන විට අදාළ අරමුණු සඳහා භාවිතයට ගත නොහැකි තත්ත්වයේ පැවතුණි.	දක්වා ඇති කරුණු සමඟ එකඟ වන අතර, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්ව විද්‍යාලයේ විශේෂඥවරයෙකුගෙන් ලබාගත් වාර්තාවේ නිර්දේශ අනුව මෙම මෘදුකාංග පද්ධතිය සම්පූර්ණයෙන් ඉවත් කර නව මෘදුකාංග පද්ධතියක් හඳුන්වා දෙන ලෙසට වාර්තාකර ඇත. එම නිසා 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් පසු මෙම පද්ධතිය සඳහා නඩත්තු ගිවිසුම්වලට එළැඹ නොමැති අතර ඒ සඳහා ගෙවීම් කර නොමැත. ඉහත වාර්තාව අනුව නව පරිගණක පද්ධතියක් ස්ථාපනයට පියවර ගෙන ඇත.	අවශ්‍යතාවයට ගැළපෙන ඵලදායී මෘදුකාංග පද්ධතියක් විධිමත් ආකාරයට මිලදී ගෙන භාවිතා කළ යුතුය. මෙම පද්ධතිය ස්ථාපනය කිරීමට අදාළව සිදු වී ඇති පාඩුවට වගකිව යුතු අය හඳුනා ගැනීමට වහාම පරීක්ෂණ ආරම්භ කළ යුතුය.
(ආ) අරමුදලේ මෙහෙයුම් කටයුතු කාර්යක්ෂම කිරීමේ අරමුණින් ඉකුත් වර්ෂයේ දී රු.2,437,420ක් වැය කර සංවර්ධනය කරන ලද ජංගම දුරකතන යෙදවුම සමාලෝචිත වර්ෂය වන විට ද ක්‍රියාත්මක නොවන තත්ත්වයේ පැවතුණි.	මෙම යෙදවුම නිර්මාණය කර ඇත්තේ වර්තමානයේ පවත්නා පරිගණක පද්ධතිය සමඟ ක්‍රියාත්මක කිරීමටයි. හඳුන්වා දී ඇති පරිගණක පද්ධතිය මගින් කළමනාකරණයට අවශ්‍ය නිවැරදි දත්ත නොලැබීම හා නොගැළපීම මත එම පද්ධතිය දැනට සම්පූර්ණ වශයෙන් ක්‍රියාත්මක නොවන බැවින් මෙම ජංගම දුරකථන යෙදවුම ද භාවිතා කිරීමට නොහැකි වී ඇත. පරිගණක පද්ධතිය සම්පූර්ණයෙන් ඉවත් කර නව පරිගණක පද්ධතියක් හඳුන්වා දෙන ලෙස ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයේ පරිගණක සම්බන්ධ විශේෂඥ ආචාර්යවරයෙකුගෙන් කැඳවූ තාක්ෂණික වාර්තාවේ සඳහන්ව ඇති බැවින්, නව පරිගණක පද්ධතිය හඳුන්වා දීමට මේ වන විටත් මිල ගණන් කැඳවා තාක්ෂණික ඇගයීම් කර අමාත්‍යාංශ ටෙන්ඩර් මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කර ඇත.	- එම -